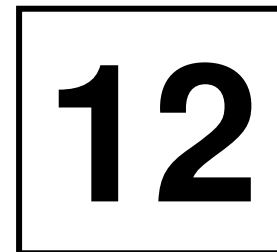

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการ
เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนเย็นสยามวิทยา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

PARTICIPATORY ACTION RESEARCH IN DEVELOPING THE TEACHERS' POTENTIAL
ON LEARNING MANAGEMENT BASED ON LEARNER-CENTERED APPROACH AT

YENSIAM WITTHAYA SCHOOL UNDER THE KALASIN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

วุฒิพงศ์ ศรีลำพัง*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพลินพิศ ธรรมรัตน์**

ดร. ฤทัยทรัพย์ ดอกคำ***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) หาแนวทางพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 3) ติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนเย็นสยามวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดของ Kemmis & Mc Taggart ได้แก่ 1) ขั้นการวางแผน (Planning) 2) ขั้นการปฏิบัติการ (Action) 3) ขั้นการสังเกตการณ์ (Observation) และ 4) ขั้นการสะท้อนกลับ (Reflection) กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 5 คน และ 2) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 39 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามแบบประเมินความพึงพอใจ แบบบันทึกข้อมูล แบบสังเกต แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ แบบประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้

1.1 สภาพ พบว่า โรงเรียนมีหลักสูตรสถานศึกษาทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามโครงสร้างของหลักสูตรที่โรงเรียนกำหนด แต่การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ขาดการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความถนัด ความสนใจ และความสามารถ บางรายวิชาผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการท่องจำ การจดบันทึก การจัดการเรียนรู้ของครูขาดการติดตามและประเมินผล

1.2 ปัญหา พบว่า การจัดการเรียนรู้ของครูยังยึดครูเป็นสำคัญ ใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย ขาดการฝึกฝนให้ใช้กระบวนการคิด ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญค่อนข้างน้อย ตลอดจนขาดทักษะการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

** คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

*** ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาแกน้อย จังหวัดสกลนคร

2. แนวทางการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดำเนินการ 2 วงรอบ โดยในวงรอบที่ 1 ใช้ 2 แนวทาง ได้แก่ 1) การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการโดยเน้นการทำแผนการจัดการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) การนิเทศภายใน ส่วนในวงรอบที่ 2 ใช้ 2 แนวทาง คือ การสาธิตการสอนและการนิเทศภายใน

3. การติดตามและประเมินผล พบว่า หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ ครู จำนวน 5 คน มีความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับมาก เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับธรรมชาติและสนองความต้องการของผู้เรียน สามารถสร้างความรู้ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง ส่วนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก จะเห็นได้จาก ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างดี ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนทุกขั้นตอน

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to investigate the state and the problems of teachers' competence in learner-centered learning management 2) to set a guideline for developing teachers' competence in learner-centered learning management and 3) to follow-up and evaluate the results of the development at Yensiamwithaya School under the Office Kalasin Primary Education Service Area 3 by using participatory action research based on Kemmis and Mc Taggart's concept consisting of planning, action, observation and reflection. The target group consisted of the researcher, 5 co-researchers, and 39 informants. The instruments used in the research were the interview forms, questionnaires, evaluation forms for satisfaction, recording data from documentary, observation form, evaluation forms for lesson plans and evaluation forms for learner-centered learning management. The statistics used for data analysis were mean and standard deviation.

The finding of the research were as follows :

1. The study of the state and problems of learning management

1.1 state : the school curriculum for all learning, teachers prepare lesson plans based on the structure of the school curriculum. However, the learning activities in the lesson plans do not focus on important learning. Students have been taught by rote learning. Learning of teachers, lack of monitoring and evaluation.

1.2 problems : Learning of teachers, the teacher is also important. To lectures. Lack of training for the mind. Teachers are little knowledgeable in the preparation of lesson plans that focus on learner-centered. The lack of skills in activities that focus on student learning is essential.

2. The guidelines to develop the teachers' competency on learning management based on the learner-centered approach were implemented in two spirals. The first spiral included: 1) workshops for focus of the writing of the lesson plans based on the learner-centered approach and the implementation of the learning activities based on the learner-centered approach 2) internal supervision. In the second spiral included teaching demonstration and internal supervision.

3. The follow-up and evaluation revealed that after workshop the teachers' competence in child-centered learning management were as follows that the five teachers as the co-researchers gained the abilities in writing the lesson plans based on the learner-centered approach at the high level. They could write the lesson plans that were appropriate to the nature and needs of the learners. To create knowledge and opportunities to learn self-assessment. Their activities focus on student learning is important was evaluation at a high level. Classroom learning activities that focus on students as well. Students are involved in teaching and learning process.

ภูมิหลัง

เนื่องจากกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมยุคโลกาภิวัตน์ การศึกษายุคใหม่จะต้องพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถใช้ข้อมูลข่าวสารเป็น โดยสามารถนำมาพัฒนาเป็นกระบวนการเรียนรู้ของตนเองได้ การศึกษาต้องเตรียมคนให้มีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับเศรษฐกิจยุคโลกาภิวัตน์ สามารถควบคุมภาวะเศรษฐกิจได้ การศึกษาจะต้องมีเป้าหมายในการสร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้ เพื่อก่อให้เกิดองค์กรและสังคมแห่งการเรียนรู้ที่จะเป็นองค์ประกอบสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาและยกระดับการศึกษาของประเทศให้สามารถเข้าสู่การแข่งขันกับนานาชาติได้ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. ออนไลน์, 2553 : ไม่ปรากฏเลขหน้า) ที่ผ่านมามีการจัดการศึกษาของประเทศไทยประสบปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้เรียนมีลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ ไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ขาดคุณธรรม จริยธรรมและลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ ผู้เรียนไม่ตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อยกับส่วนรวม เกิดความเครียดความทุกข์ และความเห็นแก่ตัว สาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ผู้เรียนขาดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม กล่าวคือ ผู้เรียนมีกระบวนการเรียนรู้ที่มีลักษณะไม่ต้นตัว ขาดการใช้ความคิด ขาดการปฏิบัติ ขาดการเชื่อมโยงกับชีวิตจริง ขาดการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งความรู้ในชุมชนและเทคโนโลยีที่ทันสมัย การเรียนรู้ไม่เป็นองค์รวม ขาดความยืดหยุ่นและเน้นการแข่งขัน นอกจากนี้ยังขาดการฝึกทักษะกระบวนการอันเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้อีกด้วย (ทิศนา แคมมณี. 2550 : 29) ด้วยสภาพปัญหาและสาเหตุดังกล่าว พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงได้กำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษา

ด้วยพลังแห่งความมุ่งมั่นที่เต็มเปี่ยมในการปฏิรูปการศึกษา ภายใต้บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เราคาดหวังกันว่าจะเป็นอีกทางออกหนึ่งของปัญหาต่างๆ ดังที่กล่าวแล้วนั้น การปฏิรูปการศึกษาในครั้งนี้จึงมุ่งไปที่การปฏิรูปการศึกษาเชิงระบบ กล่าวคือ การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้หรือกระบวนการเรียนการสอน เป็นเป้าหมายหลักหรือเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา โดยการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา รวมทั้งการนำนวัตกรรมที่หลากหลายเข้ามาเป็นเครื่องมือเพื่อกຽทางไปสู่เป้าหมายร่วมกัน โดยความคาดหวังอันสูงส่งที่จะได้เห็นคนไทยก้าวไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (ปัญญา นาแพงหมื่น, สุริวัตร จันทรโสภา และนคร วิชัยผิน. ออนไลน์, 2553 : ไม่ปรากฏเลขหน้า)

หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ คือ การปฏิรูปจากการยึดวิชาเป็นตัวยึด มาเป็นยึดมนุษย์หรือผู้เรียนเป็นตัวยึด หรือที่เรียกว่า ผู้เรียนสำคัญที่สุด ผู้สอนจะเปลี่ยนบทบาทหน้าที่จากการถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้วางแผน จัดการ ชี้แนะ และอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียน ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจึงหมายถึง การจัดการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง การจัดการเรียนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ผู้เรียนและผู้สอนแบ่งกันทำหน้าที่ ผู้เรียนมีหน้าที่รับผิดชอบการเรียนรู้

ของตนเองโดยเลือกสิ่งที่ต้องการเรียน วางแผนการเรียน เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียน ศึกษาค้นคว้าหาเรียนรู้ด้วยตนเอง และ ประเมินผลการเรียนรู้ของตน และผู้สอนมีหน้าที่รับผิดชอบการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยวางแผน เตรียมการจัดการ สังเกต ชี้แนะ ให้ คำปรึกษา และประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน การที่กล่าวว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดไม่ได้หมายความว่าครูหรือผู้สอนจะต้องถูกลด บทบาทหรือลดความสำคัญลง ตรงกันข้ามครูกลับมีบทบาทและความสำคัญมากขึ้น (กิตติภูมิ มีประดิษฐ์. 2550 : 23)

ความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ที่ความเป็นครูมืออาชีพหรือครูอาชีพ ครูอาชีพหมายถึง ครูที่มีความมุ่งมั่นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาให้ครบทุกด้าน ทั้งความเก่ง ความดี สุขภาพร่างกายแข็งแรง มีความมั่นคงทางอารมณ์ ครูอาชีพต้องมีพื้นฐานในการศึกษาทั้งแนวทางในการประกอบอาชีพและสามารถ ออกแบบการเรียนรู้ได้ตามแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ครูอาชีพจึงมีภาระงานที่ต้อง 1) พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความรู้ทางวิชาการที่ถูกต้องชัดเจน 2) วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพของแต่ละคนได้ เพราะผู้เรียนแต่ละคนจะมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน 3) วิเคราะห์หลักสูตรได้ เพื่อการออกแบบและพัฒนาผลการเรียนรู้ให้ ครอบคลุมมาตรฐานแต่ละช่วงชั้นและเกิดหลักสูตรที่เหมาะสมกับบุคลิกและสภาพของผู้เรียน 4) วิจัยชั้นเรียน จากข้อมูลและ บันทึกรายวัน ย่อมสามารถใช้เป็นหลักฐานและร่องรอยในการค้นคว้าเพิ่มเติมหรือได้ผลการวิจัยในชั้นเรียนขึ้น ผลที่ตามมาคือรูปแบบ การเรียนการสอนของครูจะเหมาะสมและตรงตามศักยภาพของผู้เรียน มีความสมบูรณ์และสามารถใช้ในภาคเรียนต่อไป ได้ 5) เผยแพร่รูปแบบการสอนของตนเอง เพื่อให้ผู้อื่นใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาต่อไป (กิตติภูมิ มีประดิษฐ์. 2550 : 45-46)

แม้ว่าการพัฒนาครูมีอยู่หลายวิธีแต่ไม่ใช่ครูทุกคน จะได้มีโอกาสได้รับการพัฒนาเท่าเทียมกัน โอกาสเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถและปรับเปลี่ยนความคิดพร้อมกับกระบวนการเรียนการสอนใหม่ เพื่อเป็นการส่งเสริมและสอดคล้องกับการพัฒนาการ เรียนรู้ของผู้เรียน เช่น การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเรียนรู้จากเหตุการณ์ที่เป็น จจริงพร้อมทั้งประเมินผลจากสภาพจริง ครูจะต้องเป็นผู้สอนวิธีการหาความรู้กับผู้เรียน ไม่ใช่สอนความรู้หรือบอกความรู้ เน้นให้เด็ก ใช้ความคิดสร้างสรรค์ ครูจะต้องเป็นผู้สร้างสถานการณ์เพื่อให้เด็กนักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ขึ้นด้วยตนเอง การที่ครูจะ ปรับเปลี่ยนบทบาทดังกล่าวได้ ครูต้องตระหนักและเห็นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงตนเอง วิธีการคิดแก้ปัญหาที่เป็นระบบ รู้ แหล่งข้อมูลที่จะศึกษาค้นคว้าเพื่อนำไปแก้ปัญหา เข้ารับการอบรมสัมมนาซึ่งมีอยู่ทั่วไป นอกจากนี้การพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนเป็น ปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาครูอาจารย์ เพราะการพัฒนาการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ตรงกับความต้องการมากที่สุด ซึ่งกระบวนการ ดังกล่าวอาจมีหลากหลายวิธี เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการ การเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ การบริหารแหล่งการเรียนรู้ เป็นต้น การพัฒนาบุคลากรให้สามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการพัฒนาเยาวชน จึงมีความสำคัญและเป็นที่ น่าสนใจของคนในทุกระดับของวงการศึกษาไทยอย่างมาก โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาของไทยได้มีความพยายามที่จะ ส่งเสริมสนับสนุน ให้ครูอาจารย์ได้ปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีการนำแนวทางการจัดการเรียนการ สอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรมวิชาการ. 2545 : 6)

จะเห็นได้ว่าครูผู้สอนนับว่าเป็นเงื่อนไขและหัวใจที่สำคัญที่สุดที่จะให้เกิดความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ จึงทำให้หน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตลอดจนสถาบันการศึกษา ฯลฯ เล็งเห็นความสำคัญของครู ได้จัดอบรมพัฒนา จัดทำหนังสือ สารสนเทศและอื่นๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู การพัฒนาครูจึงถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด หากเรา สามารถพัฒนาครูให้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพจะทำให้การปฏิรูปการศึกษาสำเร็จได้อย่างแน่นอน (วิจิตร ศรีสอาด. ออนไลน์, 2553 : ไม่ปรากฏเลขหน้า)

จากสภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยทั่วไปในโรงเรียนเียนสยามวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 3 ยังไม่บรรลุตามเป้าหมาย ดังรายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ประจำปีการศึกษา 2553 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน โดยวิชาภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ย 21.71 วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีคะแนนเฉลี่ย 38.09 วิชาภาษาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ย 6.09 วิชาคณิตศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ย 30.19 วิชา วิทยาศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ย 31.50 วิชาสุขศึกษาและพลศึกษา มีคะแนนเฉลี่ย 39.52 วิชาศิลปะ มีคะแนนเฉลี่ย 38.10 และ วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี มีคะแนนเฉลี่ย 37.38 (โรงเรียนเียนสยามวิทยา. 2554 : 9) ซึ่งมีสาเหตุมาจากครูผู้สอนยังคงจัด กิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง อาจเพราะเป็นวิธีที่สะดวกและง่าย รวมทั้งครูมีความเคยชินกับการสอนแบบเดิม ขาด การกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง ครูขาดจิตสำนึกในความเป็นครู นักเรียนเบื่อหน่ายการเรียนการสอน ส่งผลให้ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ต่ำ ดังนั้น โรงเรียนจึงจำเป็นต้องแก้ไขปัญหาคณาจารย์ คุณภาพผู้สอน และพัฒนาผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานให้สูงขึ้น (O-NET) ซึ่งปัจจัยที่ต้องแก้ไขอย่างยิ่งคือครูผู้สอน การพัฒนาครูผู้สอนจึงมี ความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ (ปิยะฉัตร กว่างสวาสดี. สัมภาษณ์, 2554) เพื่อให้สอดคล้องกับ หลักสูตรที่มีการเปลี่ยนแปลงและการที่ให้ครูหรือบุคลากรต่างๆ ในโรงเรียนได้เข้าร่วมสัมมนาหรือเข้ารับการฝึกอบรมด้านการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่โรงเรียนควรสนับสนุนเพราะครูคือหัวใจสำคัญของการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับ ผู้เรียน ซึ่งครูต้องปฏิบัติงานในบทบาทของตนเอง ดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อพัฒนาผู้เรียน “ให้เกิดการเรียนรู้อันจะนำไปสู่การพัฒนา ผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีทั้งความรู้และคุณธรรม อยู่ร่วมกับคนอื่นอย่างมีความสุข” (มาตรา 6) แล้วทำให้ “ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีมีขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มศักยภาพของ ผู้เรียนให้สูงขึ้นสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขได้บนพื้นฐานของความเป็นไทยและความเป็นสากล รวมทั้งมีความสามารถในการ ประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อตามความถนัดและความสามารถของแต่ละบุคคล” (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : คำนำ)

ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนเียนสยามวิทยา ได้เห็นความสำคัญจำเป็นอย่างยิ่ง และมีความสนใจที่จะพัฒนา ครูผู้สอนให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญขึ้น ซึ่งจะสามารถพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สูงขึ้นได้

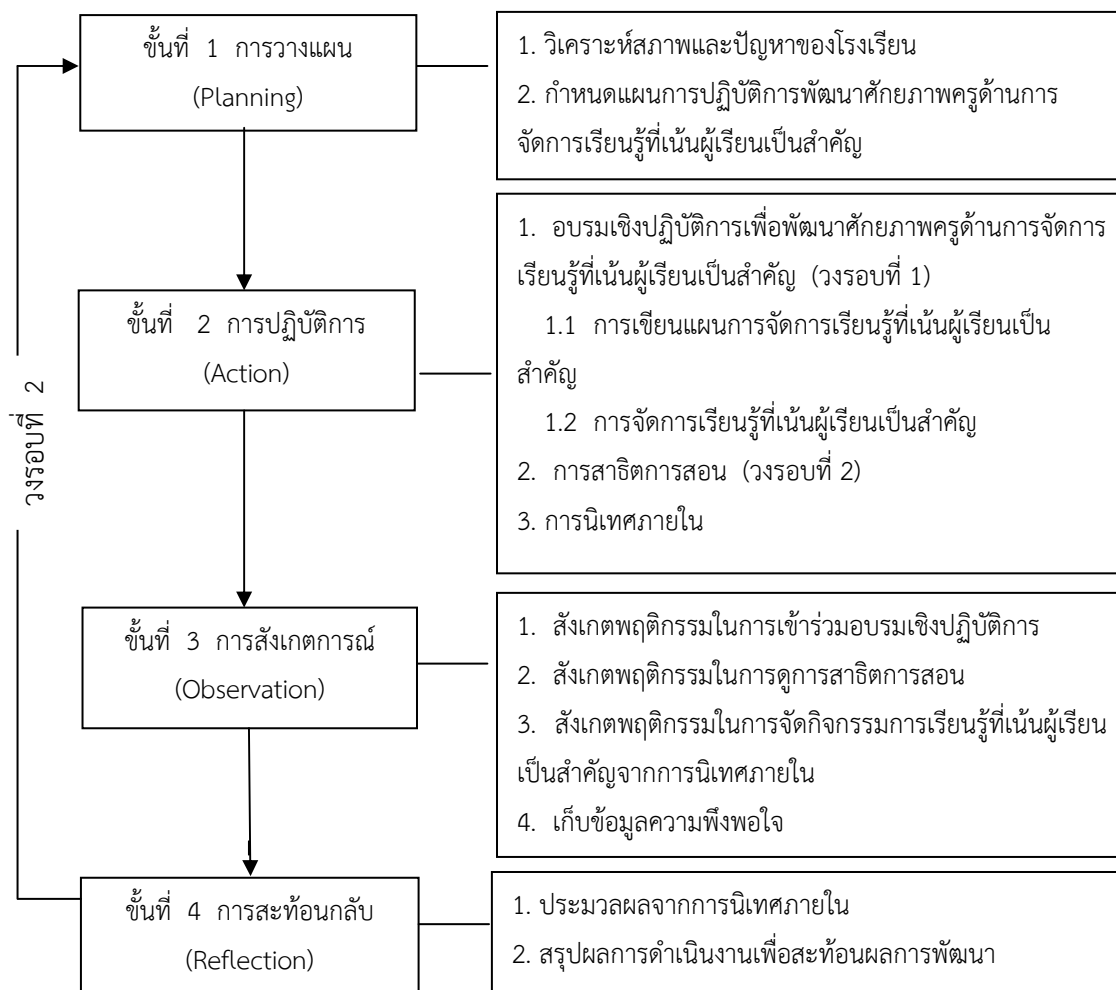
ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนเียนสยามวิทยา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 3
2. เพื่อหาแนวทางพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนเียนสยามวิทยา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 3
3. เพื่อติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนเียนสยามวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 3

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ตามแนวคิดของ Kemmis & Mc Taggart (1988, อ้างถึงใน องอาจ นัยวัฒน์. 2551 : 301-303) ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนเย็นสยามวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) โดยผู้วิจัยได้นำเสนอวิธีดำเนินการวิจัยตามวงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการของ Kemmis & Mc Taggart (1988, อ้างถึงใน องอาจ นัยวัฒน์. 2551 : 301-303) ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการวางแผน (Planning) ประกอบด้วย

1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพและปัญหาการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 สัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนเย็นสยามวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

1.3 สอบถามครูผู้สอน เกี่ยวกับความคิดเห็นและความต้องการด้านการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนเย็นสยามวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

1.4 ประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนเย็นสยามวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 กับผู้ร่วมวิจัย

1.5 จัดทำโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนเย็นสยามวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 และขอเสนอโครงการเพื่อขออนุมัติ

1.6 แต่งตั้งคณะกรรมการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการและคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554

1.7 วางแผนจัดทำหลักสูตรการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และนำมาจัดเป็นแผนปฏิบัติการ (Action Plan)

2. ขั้นการปฏิบัติการ (Action)

2.1 ดำเนินการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนเย็นสยามวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยวิทยากร คือ นางนวลอนงค์ สุวรรณเรือง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

2.2 การนิเทศภายใน เพื่อติดตามการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการจัดทำตารางนิเทศภายใน

3. ขั้นการสังเกตการณ์ (Observation)

3.1 การอบรมเชิงปฏิบัติการ มีเป้าหมาย เพื่อให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ และกลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีทักษะการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เก็บข้อมูลจากการประเมินการฝึกเขียนแผนการสอน โดยใช้แบบประเมินแผนการสอน

3.2 การนิเทศภายใน มีเป้าหมาย เพื่อให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้ เก็บรวบรวมข้อมูลจากการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ และกลุ่มผู้ร่วมวิจัยสามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตการจัดการเรียนรู้ และการประเมินพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอน โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้

4. ขั้นการสะท้อนกลับ (Reflection)

กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้วิจัย ได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากการอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน มาวิเคราะห์ ทดลอง และมีการแปลผลข้อมูลที่รวบรวมได้จากการปฏิบัติจากข้อมูลกิจกรรมนั้น ๆ โดยยึดหลักสามเส้า หรือหลายมิติ (Triangulation) และสะท้อนผลว่า ประเด็นใดบรรลุเป้าหมาย ประเด็นใดไม่บรรลุเป้าหมาย แล้วนำข้อมูลที่ได้นำไปปรับแผนเพื่อพัฒนาในรอบที่ 2 ต่อไป

กลุ่มเป้าหมาย

ในการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนเย็นสยามวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาโดยเป็นผู้ร่วมวิจัย ได้แก่ ผู้วิจัย และครูโรงเรียนเย็นสยามวิทยาทั้งหมด รวมทั้งสิ้น 5 คน จำแนกได้ ดังนี้

1.1 ผู้วิจัย จำนวน 1 คน

1.2 ครูผู้สอน จำนวน 4 คน

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งสิ้น 39 คน จำแนกได้ดังนี้

2.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน

2.2 วิทยากร จำนวน 1 คน

2.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน

2.4 ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 12 คน โดยคัดเลือกจากผู้ปกครองของนักเรียนที่เป็นหัวหน้า

ห้องและรองหัวหน้าห้อง

2.5 นักเรียน โรงเรียนเย็นสยามวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 6 โดยคัดเลือกนักเรียน 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน ชั้นละ 3 คน รวม 18 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมครั้งนี้ มีทั้งหมด 7 ประเภท ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์

2. แบบสอบถาม

3. แบบประเมินความพึงพอใจ

4. แบบบันทึกข้อมูล

5. แบบสังเกต

6. แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้

7. แบบประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการดำเนินการพัฒนา ดังนี้

1. ชั้นศึกษาสภาพและปัญหา

1.1 การบันทึกการศึกษาเอกสาร

1.2 การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอน

1.3 การสอบถามครูผู้สอน

2. ขั้นตอนการพัฒนา

2.1 การสังเกต

2.2 การประเมินความพึงพอใจในการอบรม

3. ขั้นตอนติดตามและประเมินผล

3.1 การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้

3.2 การประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ

1.1 ตรวจสอบข้อมูลจากแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ และแบบประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

1.2 แปลผลจากการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งถือเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 102 - 103)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง เหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง เหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

1.3 วิเคราะห์ข้อมูล และสะท้อนผลพร้อมอ้างอิงข้อมูลที่เป็นมาของข้อสรุปนั้น

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ

2.1 ศึกษาและทำความเข้าใจข้อมูลที่รวบรวมมาได้ทั้งหมดหลาย ๆ รอบ แล้วหาความสัมพันธ์ของข้อมูลเหล่านั้นในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เพื่อกำหนดทิศทาง และสร้างข้อสรุป

2.2 ตรวจสอบข้อมูล โดยใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลหลายมิติ (Triangulation Technique)

2.3 วิเคราะห์ที่ละกิจกรรม และสะท้อนผล พร้อมอ้างอิงข้อมูลบางส่วนที่เป็นมาของข้อสรุปนั้น แล้วนำเสนอโดยอิงกรอบของการศึกษาค้นคว้า โดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผู้วิจัยใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ร้อยละ (Percentage)

2. ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนเย็นสยามวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ดังนี้

1. สภาพและปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโรงเรียนเย็นสยามวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

สภาพ

โรงเรียนมีหลักสูตรสถานศึกษาทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยโรงเรียนจัดอบรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีกำหนดรายวิชา ชั่วโมงสอน แบ่งเนื้อหาเป็นระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 กำหนดคำอธิบายรายวิชา โครงสร้างรายวิชา การวัดและประเมินผล ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามโครงสร้างของหลักสูตรที่โรงเรียนกำหนด แต่การ

กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ขาดการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความถนัด ความสนใจ และความสามารถ บางรายวิชาผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการท่องจำ การจดบันทึก ขาดการให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง ขาดการฝึกฝนให้ใช้กระบวนการคิด การจัดการเรียนรู้ของครูขาดการติดตามและประเมินผล

ปัญหา

ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามโครงสร้างของหลักสูตรที่โรงเรียนกำหนด แต่การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้ของครูยังยึดครูเป็นสำคัญ ใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการท่องจำ ขาดการให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง ขาดการฝึกฝนให้ใช้กระบวนการคิด ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญค่อนข้างน้อย ตลอดจนขาดทักษะการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้ของครูขาดการติดตามและประเมินผล

2. แนวทางพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนเย็นสยามวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

โรงเรียนได้ดำเนินการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนเย็นสยามวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 สรุปผลการวิจัย เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 14 กันยายน 2554 ถึง วันที่ 31 มกราคม 2555 โดยดำเนินการ 2 วงรอบ ดังนี้

2.1 การดำเนินการในวงรอบที่ 1 ได้ใช้ 2 แนวทาง ได้แก่

2.1.1 การอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เริ่มดำเนินการเมื่อวันที่ 17 กันยายน 2554 ณ ห้องประชุมโรงเรียนเย็นสยามวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 เป็นหลักสูตร 1 วัน ให้ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วิทยากรผู้ให้ความรู้ คือ นางนวลอนงค์ สุวรรณเรือง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยมีเนื้อหาและกิจกรรมที่ดำเนินการ 2 อย่าง คือ

2.1.1.1 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยกำหนดเวลาการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้เวลาในการดำเนินงาน 2 สัปดาห์ จำนวน 10 วัน ระหว่างวันที่ 19 - 30 กันยายน 2554 เพื่อนำความรู้ความเข้าใจและทักษะจากการอบรมมาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้เตรียมตัววางแผนการจัดกิจกรรมไว้ล่วงหน้า

2.1.1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยกำหนดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้เวลาในการดำเนินงาน 4 สัปดาห์ จำนวน 20 วัน ระหว่างวันที่ 3 พฤศจิกายน 2554 ถึงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2554 เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการติดตาม และประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1.2 การนิเทศภายใน โดยมีผู้อำนวยการโรงเรียน คือ นายนิคม แก้วพินิจ เป็นผู้นิเทศ โดยทำการนิเทศภายในครูทุกคน เพื่อประเมินการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยกำหนดระยะเวลาการดำเนินการพัฒนานี้ 4 สัปดาห์ ระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม 2554 ถึงวันที่ 28 ธันวาคม 2554 เพื่อให้คำแนะนำ ความช่วยเหลือและการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.2 การดำเนินการในวงรอบที่ 2 ใช้ 2 แนวทาง ได้แก่

2.2.1 การสาธิตการสอน โดยวิทยากร คือ นางธัญภา ภูครองเชิง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนหนองแวงประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยกำหนดระยะเวลา 1 วัน คือ วันที่ 27 ธันวาคม 2554

2.2.2 การนิเทศภายใน โดยฝ่ายวิชาการและผู้อำนวยการโรงเรียน โดยมีเป้าหมายพัฒนาครูให้สามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโรงเรียนเียนสยามวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ คือ ครู จำนวน 5 คน มีความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับมาก เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับธรรมชาติและสนองความต้องการของผู้เรียน สามารถสร้างความรู้ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง ส่วนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก จะเห็นได้จาก ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างดี โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ทุกขั้นตอน มีการฝึกทักษะให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง ฝึกฝนกระบวนการคิด กระบวนการกลุ่ม มีการติดตามและประเมินผลเพื่อเป็นข้อมูลพัฒนาปรับปรุงต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ในการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรใช้กิจกรรมการพัฒนาที่หลากหลาย และจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในหน่วยงาน และให้บุคลากรในหน่วยงานมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนและแนวทางในการพัฒนา

1.2 การพัฒนาโดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นแนวทางนำผลการวิจัยที่ได้ไปแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น การดำเนินการวิจัยควรดำเนินการ 2 วงรอบ ควรมีการสรุปและสะท้อนผล ตลอดจนการปรับเปลี่ยนแผนการปฏิบัติ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์

1.3 สถานศึกษาควรให้ความสำคัญ และร่วมมือกันให้การสนับสนุนการพัฒนาครูผู้สอนให้สามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการยกย่อง ชมเชย เพื่อส่งเสริมให้ส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

1.4 โรงเรียนควรมีห้องสมุด หรือแหล่งสืบค้นข้อมูลให้เพียงพอ และหลากหลายเพื่อให้ครูผู้สอน ผู้เรียนได้ใช้ในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อนำมาพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น CIPPA Model แบบโครงการ แบบบูรณาการ หรือรูปแบบอื่นมาใช้สอดคล้องกับลักษณะการจัดการศึกษาและความต้องการแต่ละท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ, กระทรวง. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ : ศุภสมาคมประชาชาติ, 2545.
- _____. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2545.
- กิตติภูมิ มีประดิษฐ์. ปรับ...บทบาทครูอาชีพ เปลี่ยน...เด็กให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม, 2550.
- ทศนา แหม่มณี. “การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : โมเดลชิปปา,” วารสารวิชาการ, 2(5) : 3-15 ; พฤษภาคม 2542.
- _____. ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2545.
- ปัญญา นาแพงหมื่น, สุวิตร จันทโรสภา และนคร วิชัยผิน. การปฏิรูปการเรียนรู้ : ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา, [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.edu.mbu.ac.th/content/0001.doc>. (18 มิถุนายน 2553)
- ปิยะฉัตร กว่างสวาสดี. ครูโรงเรียนเย็นสยามวิทยา. สัมภาษณ์, 13 กันยายน 2554.
- โรงเรียนเย็นสยามวิทยา. เอกสารการปฏิบัติงานฝ่ายวิชาการ. ภาพสลิษฐ์ : โรงเรียนเย็นสยามวิทยา, 2554.
- โรงเรียนเย็นสยามวิทยา. เอกสารแผนปฏิบัติการ. ภาพสลิษฐ์ : โรงเรียนเย็นสยามวิทยา, 2554.
- วิจิตร ศรีอ้าน. ครูกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทย. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www2.nesac.go.th/document/show12.php?did=07080144>. (29 สิงหาคม 2553)
- วิชาการ, กรม. การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : ศุภสมาคมประชาชาติ, 2544.
- _____. การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ศุภสมาคมประชาชาติ, 2543.
- ส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, สถาบัน. สสวท.กับการปฏิรูปการศึกษาไทยในยุคปัจจุบัน. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://www.ipst.ac.th/master_plan/part1/1_4.doc. (12 พฤษภาคม 2553)
- องอาจ นัยพัฒน์. การออกแบบการวิจัย : วิธีการเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และผสมผสานวิธีการ (Research Design : Quantitative, Qualitative, and Mixed Methods Approaches). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.
- Kemmis, S ; R. Mc Taggart. The Action Research Planer. Ed. Victoria, Australia : Deaken University Press, 1988.